

HUMANISTEN

HUMANISTERNAS MEDLEMSTIDNING

ÅRGÅNG 20 DECEMBER 2019 NR 4

Humanisterna 40 år:
Från ett obskyrt hörn
och ut i offentligheten

Kvinnors Nätverk får
Hedeniuspriset 2019

Humanisterna behöver
en mer muskulös
religionskritik

Odemokratiska Jehovas
vittnen får statsbidrag

Snart kongress igen - ny ordförande ska väljas

Våren 2020 äger nästa Humanistkongress rum.
Valberedningen har påbörjat sitt arbete inför den.

Förbundets ordförande Anna Bergström kandiderar inte för omval. Det innebär att ordförandevalet blir särskilt viktigt.

Styrelsen har utöver ordföranden 10 övriga ledamöter.

Enskilda medlemmar och lokalföreningar välkomnas att nominera kandidater till styrelsen.

Förslag kan skickas till valberedningens sammankallande Bengt Westerberg,
bengt.westerberg@telia.com, senast den 31 januari 2020.

Valberedningen består av:

Bengt Westerberg, sammankallande

Nina Cederberg

Daniel Färm

Christer Sturmark

Veronica Gardell

Rättelse!

I Humanisten nr 3/2019 stod det felaktigt att Yvonne Nenander har varit vigselförrättare vid drop in-vigslarna på Skansen i Stockholm. Det var Nenanders förslag att en humanistisk officiant skulle finnas med, men eftersom hon ännu inte har vigselrätt fick Birgitta Wallin hoppa in i stället.

INNEHÅLL

Redaktören

Lars Åberg4

Ny duo blir redaktörer.....5

Kvinnors Nätverk får Hedeniuspriset.....6

Från ett obskyrt hörn och ut i offentligheten.....8

"Nyfikenheten viktig i en alltmer tvärsäker samtid"

Anna Bergströms tal vid 40-årsjubileet.....12

En hälsning från Humanisternas första ordförande

José Manuel Fernández Santana.....15

DEBATT

Humanisterna behöver en mer muskulös religionskritik

Magnus Timmerby.....16

DEBATT

Behöver vi en ny humanism?

Sture Boström.....19

DEBATT

Gud är ett övernaturligt fenomen och ateismen därför inte någon tro

Kjell Ericson.....21

Odemokratiska Jehovas vittnen får statsbidrag

Ulf Gustafsson.....22

Skarpt läge, novemberr 2019

Erik Grönros.....23

Det mångkulturella samhället - hur ser kritiken ut?

Lars Graf.....24

Svårt att konvertera från islam till ateism

Ingemar Olsson.....27

Humanisternas donatorer förändrar samhället

Sven Olof Andersson.....28

Från lokalavdelningarna.....31

SEKULÄR HUMANISM: LIVSÅSKÅDNING SOM BYGGER PÅ FÖRNUFT, VETENSKAP OCH MEDMÄNSKLIGHET

HUMANISTEN

Medlemstidning för Humanisterna.
Utkommer med 4 nummer per år.
ISS 2000-178

Redaktör

Lars Åberg

Medarbetare i detta nummer

Anna Bergström

José Manuel Fernández Santana

Magnus Timmerby

Sture Boström

Kjell Ericson

Ulf Gustafsson

Erik Grönros

Lars Graf

Ingemar Olsson

Sven Olof Andersson

Grafisk form

Uno von Corswant

Ansvarig utgivare

Patrik Lindenfors

patrik.lindenfors@humanisterna.se

Tryckeri

Ale Tryckteam, Bohus

Skriv i Humanisten

Skicka ditt manus till:

humanisten@humanisterna.se

Vi kan tyvärr inte betala något honorar för publicerade texter och bilder och vi ansvarar inte heller för insänt, ej beställt material. Om så behövs kommer vi att redigera textmaterialet.

Redaktionen förbehåller sig rätten att använda allt publicerat material på Humanisternas hemsida eller blogg.

**Manusstopp nr 1, 2020:
21 februari**

Lars Åberg

REDAKTÖREN:

Under hösten har Humanisterna fyllt 40 år och det finns goda skäl att blicka både bakåt och framåt.

I det här numret refererar vi ett samtal mellan fem av förbundets ordförande – totalt har de varit tio sedan starten – där de pratar om varför de blev medlemmar och vad de vill att Humanisterna ska satsa på framöver.

Varför behövs Humanisterna?

Den frågan ställde vi i nr 2/2019 till de lokala ordförandena i hopp om att initiera en idédebatt och utveckla verksamheten. Svaren gick i stora drag ut på att den sekulära humanismen värnar individens tankefrihet, att vetenskap och förnuft bör stå i centrum och att stat och religion ska hållas åtskilda. Ceremoniverksamheten framhölls som viktig för att erbjuda alternativ och nå nya grupper. Erik Rosén i Jönköping menade i en hoppfull slutkläm att varje människa vi möter är en potentiell humanist.

Om det blev någon fortsatt debatt har det syntts väldigt lite av den i tidningen Humanisten.

Men den kanske förs i lokalavdelningarna? Kanske är det också svårt att konkretisera hur värderingsfrågor ska formuleras i en föreningsverksamhet. Möjligen kan det vara så att medlemmarna i Humanisterna är en heterogen samling individualister med egna hjärtefrågor som råkar samlas under en vittfamnande och svårfångad rubrik – humanismen.

Denna kan man ju praktisera både i det privata livet och i världspolitiska frågor. De som har varit med länge kan säkert se hur tyngdpunkten har pendlat mellan det existentiella och det opinionsbildande.

Till våren är det kongressdags igen och då kommer naturligtvis diskussionen om inriktning och medlemsarbete upp. Vad är mest väsentligt: det som sägs, det som görs eller att medlemmarna blir fler? Att Anna Bergström då avgår som ordförande understryker behovet av funderingar kring framtiden.

Det här är mitt sista nummer som redaktör för Humanisten. Jag vill tacka alla som med sina texter och bilder har bidragit till att tidningen fått nytt liv efter en tids tystnad för några år sedan. Särskilt vill jag tacka formgivaren Uno von Corswant för ett väldigt fint samarbete. Den redaktionella stafettpippen lämnas med varm hand över till Patrik Lindenfors och Janna Aanstoot.

Material till tidningen bör från och med nu skickas till:
humanisten@humanisterna.se.

Ny duo blir redaktörer

Vid årsskiftet tackar vår nuvarande redaktör för Humanisten – Lars Åberg – för sig. Vi applåderar hans gärning. Det är ett tufft jobb att fyra gånger om året få ihop en så matig tidning och Lars har gjort ett fantastiskt arbete under de år han har haft uppdraget. Det har varit en ynnest att ha en så namnkunnig journalist som redaktör för vår medlemstidning och han kommer att saknas mycket.

Som hans ersättare tillträder två personer som redaktörer: Patrik Lindenfors och Janna Aanstoot. Därtill försöker vi sätta samman en volontärredaktion som ska hjälpa till att

få ihop redaktionellt material till tidningen.

Vi ser fortsatt fram emot spännande texter från er medlemmar. En del kommer vi att publicera som de är, vissa kommer att redigeras till annan form och en del förtjänar kanske en mer djuplodad intervju. Alla artiklar kommer dock inte att rymmas och en del kommer vi vara tvungna att välja bort – det är den mindre roliga delen av redaktörsjobbet, men en arbetsuppgift vi också har tagit på oss.

Vi hoppas på bredd och rymd i tidningen framöver. Dokumentera gärna med text och

bild intressanta aktiviteter som sker i era distrikt. Vi tar också gärna emot tips om vad ni vill att vi skriver om även om ni själva inte lyckas få ihop en text. Tipsa om intressanta personer att intervjua och annorlunda ämnen som ni vill läsa om.

Vårt mål är att varje nummer ska kunna fungera som ett reklamblad utåt för förbundet, visa på vår bredd och våra hjärtefrågor. Då och då kommer vissa frågor att förtjäna ett temanummer.

Ny manusadress till oss:
humanisten@humanisterna.se

Namn: **Patrik Lindenfors**
Yrke: Forskare i biologisk och kulturell evolution
Ålder: 55
Familj: Gift med Anna Lindenfors, tre söner (16, 20 och 20 år)
Bor i: Nacka, Stockholm

Patrik Lindenfors engagerade sig i Humanisterna som arg religionskritiker under Christer Sturmarks tid som ordförande. Patrik tillbringade sin grundskoletid i S:t Eriks katolska skola och tappade den indoktrinerade tron ordentligt först i mötet med hinduismen.

Han kom efter några år som medlem att förstå betydelsen av sekulär humanism som livsåskådning, som en väl genomtänkt guide för att orientera sig i tillvaron vad gäller sanning, etik och ansvar – en odogmatisk guide som förändras vartefter vi lär oss mer om världen.

Han drömmer om att Humanisterna ska bli det självklara valet för tänkande och medkännande människor, samt en stark röst för upplysning och etik i samhällsdebatten.

Namn: **Janna Aanstoot**
Yrke: Disputerad leg. logoped, universitetslärare i svenska för utländska studenter
Ålder: 46
Familj: Gift med Take Aanstoot, två döttrar (8 och 15 år)
Bor i: Linköping, Östergötland

Janna Aanstoot är ny i offentligheten. Hon är uppväxt i ett ateistiskt hem och har varit trogen förbundsmedlem i många år, är involverad i förbundets ceremoniverksamheter och har erfarenhet av att leva både i svenska frikyrkosmåarter och ha barn i kenyanska missionärsskolor.

Hon brinner för ceremoniverksamhet, det sekulära samhället, den sekulära skolan och respekt för oliktankande. Hon är också väldigt intresserad av internationell humanism, särskilt i utvecklingsländer.

Hon drömmer om att få Humanisterna att bli en aktiv folkligrörelse med mängder av aktiva i de lokala föreningarna, mycket skolinformation och med humanistiska ceremonier som ett naturligt val i vardagen.

Azaam Qarai och Leila Qaraee tog emot priset av Humanisternas ordförande Anna Bergström.

Kvinnors Nätverk får Hedeniuspriset 2019

Årets Hedeniuspris tilldelas Kvinnors Nätverk för deras mångåriga arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck.

Kvinnors Nätverk är en ideell

organisation som grundades 1994 och som sedan dess arbetat för kvinnors och barns rättigheter, speciellt med inriktning mot hedersrelaterat våld och förtryck, både i Sve-

rige och internationellt. Grunden för verksamheten är med deras egna ord: "Kvinnors rättigheter är mänskliga rättigheter. Mänskliga rättigheter måste stå över kulturskillnader

och religiösa bud. Brott mot mänskliga rättigheter kan aldrig legitimeras med kultur, tradition och religion.”

2004 startade de Linnamotagningen som erbjuder rådgivning, stöd och skydd till ungdomar, både i akut läge och långsiktigt. De driver också den öppna verksamheten Systra mi och Matilda-verksamheten, en rådgivning riktad till kvinnor med utländsk bakgrund.

- **Hedeniuspriset** delas varje år ut av förbundet Humanisterna till en person eller organisation som verkar i filosofen Ingemar Hedenius anda, exempelvis genom kritisk granskning av religion och inhumana föreställningar, som främlingsfientlighet och rasism. Kvinnors Nätverk har under lång tid, och på ett modigt sätt, arbetat för metodutveckling mot hedersrelaterat våld och förtryck. Deras arbete innebär en enorm utmaning och förtjänar verkligen att uppmärksammas, säger Anna Bergström, Humanisternas ordförande.

I motiveringen står det bland annat:

”Organisationen har under alla år arbetat systematiskt och

kunnigt, med direkt hjälp till de drabbade, genom utbildning och opinionsbildning.

Kvinnors Nätverk har tagit, och fortsätter att ta, ett stort ansvar för en fråga som en del ansett för känslig för att beröra, samtidigt som andra använt den för sina egna politiska syften. Organisationen är lösningsorienterad och för fram frågor om hedersrelaterat våld och förtryck med sikte på metodutveckling. Med insatser i bland annat Afghanistan, Indien och Nepal visar Kvinnors Nätverk att deras humanism och handlingskraft sträcker sig långt utanför Sveriges gränser.”

Azam Qarai och Leila Qaraee från Kvinnors Nätverk tog emot priset i samband med Humanisternas höstkonferens i Landstingshuset i Stockholm den 16 november.

- Vi är hedrade och tack samma för priset, säger Azam Qarai. Hederskulturen är ett globalt problem riktat mot barns och kvinnors rättigheter.

Hon berättar om hur kampen mot shahens regim i hennes hemland Iran, för friheten, resulterade i en religiös diktatur där kvinnorna blev omyndigförklarade och underkastade männens beslut.

- När vi kom till Sverige fascinerades vi av det sekulära samhället som många hade kämpat för. Här fanns alla sorters möjligheter. Men i dag ser vi att den svenska staten har fått två ansikten, ett som ser och motsätter sig hederskulturen och ett annat som öppnar för religiös makt genom stöd till friskolor och religiösa organisationer. Detta blir ett hinder för jämställdheten. Vi ser nu en backlash i hela världen, där vi förväntas ha respekt för allt som kallas heligt.

Samhället måste försvara sin sekularism, menar Azam Qarai.

- Vi vet inte vart Sverige är på väg. Vi vågar inte ens ta itu med en fråga som könsstämpling av pojkar. Det är en skandal för Sverige att föräldrarnas religiösa övertygelse får bestämma.

Kvinnors Nätverk har både rådgivning och skyddade boenden och bedriver ett långsiktigt familjearbete.

- Vi vill egentligen inte utföra socialt arbete, säger Leila Qaraee, men vårt engagemang gör att vi blir tvungna. Våra tjejer är ensamma; de behöver många mostrar, fastrar och morbröder.

Från ett obskyrt hörn och ut i offentligheten

- *Möte med fem av Humanisternas ordförande*

Som ett led i Humanisternas 40-årsfirande arrangerades ett jubileumssamtal i ABF-huset i Stockholm den 5 oktober, där fem av de tio ordförande som förbundet haft deltog.

Varför gick de med i Humanisterna? Vad har Humanisterna lyckats med? Vad vill de att Humanisterna ska inrikta sig på framöver?

Så här svarade Mikael Göransson, Carl-Johan Kleberg, Ludvig Grahn, Christer Sturmark och Anna Bergström.

Mikael Göransson:

Jag fick se en annons som min mor hittade i en pensionärstidning 1986: Varför är du med i Svenska kyrkan? Är du kvar där av ren slentrian? Att fler uppskattar att det finns en ateistisk, agnostisk organisation i Sverige, Human-etiska förbundet – om du sänder in namnet och så vidare...

Mor ringde Anders Aspegren och kände att nu hade hon hittat hem. Hon tyckte att det var tråkigt att de var så få i förbundet, så hon tyckte att jag skulle engagera mig i det här. Jag blev sedan suppleant och sedermera ordförande och satt sedan ett par år i styrelsen när Christer Sturmark var ordförande.

Jag är samhällsvetare, pol mag, har

jobbar som konsult hela mitt liv. Det var turbulens när jag blev ordförande 1995. Vi sa alltid att vi var ungefär tusen, men ofta var vi bara 3-400 personer. Drömmen var kanske att bli tretusen, som den minsta frikyrkoförsamlingen i Sverige. Jag fastnade för arbetet med ceremonierna och tyckte att det var en perfekt samtalsöppnare. Man skulle slippa hyckleriet vid konfirmationer, vigslar och begravingar.

Vi gav ut tidningen Human-Etik där det skissades på idé- och handlingsprogram, och senare en tidning som nådde utanför de innerst troende. Det var Humanisten. Vi var stolta över att vi var med på bokmässor och försökte synas. Jag fick komma in på radion, i programmet "Vid dagens början", en ateist, en humanist! Vi ordnade kurs för humanistiska officianter så att vi åtminstone kunde hjälpa humanister med den sista tjänsten. Sedan körde styrelseledamöterna i Humanisterna över mig några gånger och då ville jag inte vara ordförande längre.

Carl-Johan Kleberg:

Det hela började med att jag vid 15 års ålder fattade beslut om att läsa grekiska i skolan eftersom jag skulle

bli präst. Jag blev ordförande i Kristliga gymnasistförbundet och var väldigt aktiv. Sedan for jag till Uppsala och där kom jag i kontakt med en helt annorlunda värld, ateism, humanism, och så dök Ingemar Hedenius upp. Han var en idealisk person för mig att möta. Så det blev en helt annan yrkesbana; jag blev statsbyråkrat som har haft som livsuppgift en enda sak, den statliga kulturpolitiken.

Senare kom jag i kontakt med Human-etiska förbundet och jag måste säga att mitt första intryck var ganska stor förvirring. Efter att ha farit på konferenser i bland annat Paris och Amsterdam började jag ändå förstå vad humanism var för någonting.

När jag hade blivit vice ordförande och befann mig på andra sidan jorden fick jag ett samtal om att Mikael Göransson plötsligt hade avgått. Om man är vice ordförande kan man inte neka. I organisationen var det många grundläggande saker som måste göras. Vi upplevde att ordet human-etisk var ganska konsigt. Inom den grupp som hade varit i kontakt med utländska humanister bestämde vi att vi ville heta Humanisterna.

Från vänster: Annan Bergström, Mikael Göransson, Carl-Johan Kleberg och Ludvig Grahm. Christer Sturmark saknades vid fototillfället.

En sak som var viktig var att få ett idé- och handlingsprogram. Det skulle ha en pedagogisk utformning; så här ser det ut i dag, det här vill vi nå och så här kan vi nå det. Vi fortsatte att arbeta med ceremonier och vi ordnade konfa-läger runt om i landet. Sedan började vi i styrelsen prata om en sekulär psalmbok. Aldrig har jag varit med om att sätta i gång en revolution så snabbt som när jag träffade författaren Göran Palm och vi fick ihop en kommitté med Hasse Alfredson i spetsen. Den svenska högtidsboken” sålde i 50 000 exemplar och så mycket har nog Humanisterna aldrig

nått ut. Huvudbudskapet var att man hade den totala friheten att bestämma själv.

Mikael Göransson:

Jag har hållit i sammanlagt 1 300 ceremonier. Det ger mig sådan energi. Jag har gjort 900 vigslar under femton år. Vad jag slåss för är två saker. Jag vill ha en rimlig äktenskapsbalk, där vi får en civil vigsel för alla. Innan jag dör vill jag också bli fri från religionen på begravningssidan. Här vill jag att det ska bli en kommunalisering.

Carl-Johan Kleberg:

Jag vill fortsätta på den linje som

var min styrelses huvudstråk, nämligen ceremonierna. Det andra huvudspåret, ideologifrämjandet, är det som Christer på ett lysande sätt har företrätt under sin långa period som ordförande. I Norge är ceremonierna väldigt dominerande i deras verksamhet. Hälften av dödsannonserna i Aftenposten i Oslo är humanistiska. Annonserna i Dagens Nyheter gör mig deprimerad; nästa alla begravningar ordnas i kyrkan.

Ludvig Grahm:

Jag utvecklade ett intresse för sekulära frågor och ateism under 1990-talet, främst genom att jag stötte på

boken "The case against God" av George Smith, en amerikansk filosof. Kontakten med Humanisterna var ett logiskt steg och runt millennieskiftet träffade jag personer som höll på med humanistisk konfirmeringsverksamhet. När man är ledare på de här lägren får man verkligen stöta och blöta de humanistiska frågorna. Jag var gymnasielärare så det passade väldigt bra.

Sedan kom frågan upp om en ny ordförande i förbundet. I efterhand har jag förstått att det var en lite turbulent period och jag blev vald under ett ganska kaotiskt årsmöte där jag ens inte var med! Det var tydligt att man behövde något slags förnyelse, ett rent bräde. Jag backades upp av otroligt kompetenta personer som gjorde hela jobbet.

Men under mitt ordförandeår stod det klart för mig att jag inte var den person som skulle fortsätta att leda förbundet. Det krävdes något speciellt. Jag bodde i Umeå och i en så pass liten förening är det en fördel att ordföranden finns i Stockholm. Det handlar mycket om att synas i tv-soffor och debattartiklar. Den exponeringen är viktig för att få nya medlemmar och Christer var ju duktig på att synas.

Christer Sturmark:

Jag hade lämnat it-branschen där jag hade varit verksam hela 1990-talet, och bestämde mig för att ta mig tid att fundera på vad jag ville göra. Jag hade tid att tänka på samhällsfrågor. 2004 skrev jag en debattartikel i Svenska Dagbladet med rubriken "Dags att pensionera Gud", där jag räknade upp exempel på hur Svenska kyrkan och staten fortfarande levde i något slags syndigt samboförhållande.

Jag tror att det var den artikeln som fick Humanisternas styrelse att kontakta mig. Jag höll ett föredrag och efter det blev jag kontaktad om ordförandeskapet. Det var rakt in i hetluften. Jag kände inte till Humanisterna särskilt väl, men jag var väldigt klar över var jag själv stod i de här frågorna. För rörelsen var det en fördel att jag inte hade något hederligt jobb då. Jag jobbade heltid ideellt för Humanisterna under några år. Under mina femton år som ordförande hann det hända mycket och jag startade ett bokförslag som nu är mitt jobb.

Jag hade tid att se till att vi fanns i det offentliga samtalet med en ganska stor produktion av debattutspel av olika slag. Ganska tidigt publicerade den kristna tidningen Dagen en lista på dem som påverkade synen mest på svensk kristenhet under den här perioden, och då var det Åke Green, Carola, Åsa Walldau – och jag! Vilket gäng!

Anna Bergström:

Jag bodde i Norge och där läste man kristendom på mellanstadiet. Jag är född i Mocambique och har länge befunnit mig i ganska religiösa kontexter, och som tio-elvaåring var jag ganska övertygad om att jag inte var kristen. Min pappa gick ur statskyrkan och i skolan fick jag i stället läsa något som kallades livssyn.

I Norge var det här med olika former av konfirmerationer en otroligt stor sak, men när jag kom till Sverige och mina kompisar i Uppsala skulle ha kristen konfirmeration hittade vi det lilla obskyra Humanetiska förbundet som hade ett sommarläger 1997. Det gav mig en unik möjlighet att träffa vuxna som inte var intresserade av att berätta

för mig hur saker var utan frågade mig vad jag tyckte. Jag brukar uppmuntra våra medlemmar att inte vara sådana personer som berättar hur saker är utan frågar efter hur andra tänker.

Sedan blev jag ledare för konfirmerationsverksamheten och kom in i styrelsen samma år som Ludvig. Jag var 16 år när jag första gången var hjälpledare på läger. Jag har varit medlem i 20 år!

Samtalet i samhället har ändrats extremt mycket under den här tiden. Det har till stor del varit till vår nackdel eftersom människor vill kategorisera oss som varande för eller emot en massa saker. Det har varit svårt att prata om religiösa friskolor, vilket vi gjort länge, men nu säger folk: "Gud, vad bra, vi måste stoppa de här muslimska skolorna." Det har ju inte varit vår linje. Vi tillhör inte den gruppen. Det har hänt saker i samhället som gör att vi måste vara tydligare.

Christer Sturmark:

Våra frågor har kommit upp på agendan mycket mer, och det är också till vår fördel. Våra frågor är nu sådana som alla människor reflekterar kring, men inte alltid av samma skäl som vi. Det är ett problem i debatten att vi kan ha samma uppfattning i sak som någon som står för helt andra värderingar.

För mig var det också viktigt att bredda humaniströrelsen och diskutera anti-vetenskapliga strömningar, new age och annat. En sak är att stå upp för det sekulära samhället, det ska vi göra, men vi ska också stå upp för förnuftet och tilltron till vetenskapliga processer. Vi har för få organdonationer, vi har en uppblossande abortdebatt – så i någon mening är det en gynnsam

tid för humaniströrelsen. Våra frågor är på den politiska agendan och syns i det offentliga samtalet mer än någonsin.

Jag har tjatat om att det handlar om att äga problemformuleringsprivilegiet. Vi formulerar problemet som vi sedan ger lösningen på. Ett bra exempel är att vi under många år kritiserade att man inledde Riksdagens öppnande med en gudstjänst. Sedan erbjöd vi ett alternativ, samma dag, samma klockslag; vi bjöd in till en sekulär sammankomst. Det blev otroligt svårt för våra meningsmotståndare att kritisera det. Det är väl bra med alternativ och mångfald? Symbolpolitiskt har det blivit en succé.

Vi har ännu inte nått fram till att staten ska vara ekonomiskt livs-
åskådningsneutral. Det finns en öronmärkt påse pengar för de organisationer som har övernaturliga krafter i sin livsåskådning. Vår huvudlinje är ju att man ska ta bort det här stödet till trossamfund helt och hållet, men det kommer inte att hända. Däremot ska det statliga stödet naturligtvis behandla livsåskådningar lika.

Anna Bergström:

Vi har haft flera personer i styrelsen som har varit engagerade mot hedersrelaterat våld och förtryck. I början var det svårt för många att prata om detta, det var lätt att få tillmälen och höra att man hade en rasistisk agenda.

Under Almedalsveckan 2019 tog alla partier upp hedersfrågan. Det har hänt enormt mycket på den fronten.

Christer Sturmark:

Många har nog uppfattat oss som en obskyr förening, men i dag går

det inte längre när statsråd och partiledare är med på våra sekulära sammankomster, när vi är remissinstans för regeringsutredningar, när ledande politiker offentligt blir medlemmar i Humanisterna. Det har varit en framgångsrik process. Det är en stor vinst som man kan använda i alla frågor man driver.

Anna Bergström:

Jag har ibland möjlighet att vara i länder där det inte råder religionsfrihet. Det känns relevant att verka för detta på ett globalt plan, att vara en aktiv del av den globala rörelsen. Det finns väldigt många människor som delar vår livsåskådning trots att de inte ens har möjlighet att säga det. Många är utsatta och dem skulle vi kunna stödja mer.

Christer Sturmark:

I Sverige är det viktigaste att vi i skolundervisningen får in sekulär humanism som en livsåskådning likvärdig med de stora världsreligionerna. Skolböckerna i dag förknippar etik och religion väldigt mycket med religionerna, vilket får den paradoxala konsekvensen att många skolungdomar, som inte uppfattar sig som religiösa, börjar tänka att etik och moral inte är någonting för dem. Det är enormt viktigt att ungdomar reflekterar existentiellt och etiskt. Gör de inte det, är vi på väg åt ett väldigt farligt håll.

Ludvig Grahns:

Jag vill att man ska driva en helhets-syn på barnets frihet från religion, från födseln och uppåt. Man ska inte behöva riskera att råka ut för omskärelse och inte heller för den mentala misshandel som en alldeles för monokulturell uppväxtmiljö kan leda till.

När vi började fanns inte sociala

medier, men kanske är det där framtiden också ligger? Ska vi synas mer där kräver det att vi vet vad vi gör. Jag tror att alla känner att vi måste bli fler. Men då måste man också kunna svara på frågan varför man ska gå med i Humanisterna.

Anna Bergström:

Många ungdomar i Sverige har aldrig haft det så här gott, men den psykiska ohälsan bland unga är också extremt hög. Hur tar vi hand om den existentiella hälsan? Vad betyder våra ledord förnuft, ansvar och omtanke utöver att skriva debattartiklar om saker vi inte tycker om?

Uppsvinget under Christers ordförandeskap fick också lite skjuts av att ateismen var på uppgång i världen. Det fanns väldigt många farbröder i andra länder också. Det har stannat av nu. Många föreningar och politiska partier har svårt att rekrytera unga personer. Det är inte det att unga människor inte är engagerade i sakfrågor, men de kanske inte vill gå med i någon organisation där man skriver under på ett program. Hur mobiliserar man dem för att sprida ett budskap?

Är det viktigaste att vi har alternativa ceremonier, att vi är många, eller är det något annat?

FAKTARUTA:

Humanisternas tio ordförande

- José Manuel Fernández Santana (1979–1982)
- Anders Aspegren (1982–1989)
- Rudolf Engström (1989–1990)
- Ebon Stranneby (1990–1994)
- Gunnar Ståldal (1994–1995)
- Mikael Göransson (1995–1999)
- Carl-Johan Kleberg (1999–2004)
- Ludvig Grahns (2004–2005)
- Christer Sturmark (2005–2018)
- Anna Bergström (2018–)

”Nyfikenheten viktig i en alltmer tvärsäker samtid”

Lördagen den 28 september uppmärksammades Humanisternas 40-årsjubileum med mingel och middag i Göteborg. I samband med detta höll Humanisternas ordförande Anna Bergström det här talet.

Kära vänner!

Den 28 september 1979, under den första internationella litteraturutställningen för icke-troende vid Stockholms Universitet, bildades det Human-etiska förbundet i Sverige. Andelen av den svenska befolkningen som då var medlemmar i Svenska kyrkan var strax över 90% och en brinnande fråga var att bli remissinstans i kyrka-stat-utredningen.

När jag 20 år senare, år 1999, gick med som medlem var det mot bakgrund av att jag två år tidigare deltagit i ett humanistiskt konfirmationsläger i Human-etiska förbundets regi. Detta läger var för mig bland det viktigaste som hände i de yngre tonåren.

Mitt 20-åriga engagemang i förbundet har präglat mig på djupet, givit mig några av de nu närmaste vännerna jag har och fått mig att bli bättre på att bibehålla ett nyfiket förhållningssätt till hur andra människor tänker. För nyfikenheten – och förmågan att tänka tanken ”tänk om jag har fel?” – är det som borde känneteckna oss i en alltmer tvärsäker samtid.

För att citera Ingemar Hedenius, en av dem som bidrog till att Humanisterna grundades: vi ska endast tro på ”sådant som det finns förnuftiga skäl att hålla för sant”.

Efter 40 år skulle det kunna vara så att många av de frågor vi engagerar oss i var överspelade i vårt sekulariserade land. Men våra frågor är brännheta nu och när jag lyfter blicken tycks det i fråga efter fråga handla om likabehandling.

Hbtq+-personers rättigheter, hedersfrågan, apostasi som asylskäl, religiösa friskolor, frågan om vigselrätt och den om böneutrop. För att citera idéprogrammet: Kulturella och religiösa grupper har till skillnad från individer inte tankar eller sinnen och ska därför inte ges rättigheter som inkräktar på individens. Då skiljelinjen mellan religiöst och kulturellt ofta är diffus är det enormt viktigt att vi försöker föra princi-

piella resonemang. Men samtidigt – hur ska vi kunna ägna oss åt, och argumentera för, likabehandling om vi inte är nyfikna på hur andra människor tänker?

När jag var ganska ny i förbundet skedde 11 september-attackerna. En fruktansvärd händelse som paralyserade världen och ändrade landskapet. Å ena sidan har islamistiska organisationer sedan dess genomfört en lång rad terroråd – och samtidigt har muslimers utsatthet i samhället kraftigt ökat. I USA registrerade FBI 28 hatbrott mot muslimer år 2000, året därpå steg siffran till 481 och därefter har den legat över 100 varje år.

Attackerna skapade rädsla, motreaktionerna blev rasistiska och de av oss som stod upp för människors fri- och rättigheter fann snabbt att vi hamnat i en polariserad samtid där epitetet haglade. Samtalstonen blev generellt sett – och är fortfarande – hårdare. Av alla antireligiösa hatbrott som anmäls i Sverige är islamofobiska hatbrott det vanligaste, men vi vet också att judars utsatthet och hat och hot mot judar ökar i Sverige.

I ett internationellt perspektiv är hat och hot mot humanister och ateister ett enormt problem. Vi måste arbeta mot detta samtidigt som vi i

Sverige värnar människors rätt att tro och möjligheter att utöva sin tro. Och det är viktigt att poängtera att det inte står i konflikt med att vara skarpt kritisk mot till exempel köns-segregering, omskärelse av pojkar eller religiösa friskolor.

Kort efter jag blev medlem skedde något annat också; Richard Dawkins, Daniel Dennett, Sam Harris och Christopher Hitchens blev världskända ateister och likt Hedenius utmanade de allt och alla i frågor om tro och vetande. Hemma hade Humanisterna hittat Christer Sturmark, en ordförande som gjort obeskrivligt mycket för att positionera förbundet där det är nu.

I dag är Humanisterna en etablerad opinionsbildare och har en samhällspåverkande roll. Vi påverkade den nu gällande läroplanen i religion. Vi initierade debatten om omskärelse av pojkar, som då fick ett enormt gehör bland allmänheten

och som bland annat föranledde att en rad organisationer förde in att de ska verka för ett förbud. De senaste åren har vi även i stor utsträckning påverkat diskussionen om förbud mot religiösa friskolor; inte för att barn inte får vara religiösa, men just för att barn har sin egen religions- och övertygelsefrihet.

Men att driva opinion är inte allena-rådande. Vi har andra sidor som är minst lika viktiga att utveckla. Våra ledord är Förnuft, Omtanke och Ansvar. Ledord kan ju vara ganska intetsägande många gånger.

Få personer skulle ju beskriva sig själva som oförnuftiga, egoistiska och ansvarslösa. Men vad innebär dessa ord för oss som personer? Hur speglar orden det etiska förhållningssättet jag eller du har till eget liv, vår relation till dem vi har nära – men också den gemenskap och solidaritet vi kan känna för dem långt bort?

I går var jag en av de närmare 60 000 personer som deltog i en manifestation för klimatet i Stockholm. Den kraft och gemenskap som fanns där, liksom den som aktiverades under metoo-kampanjen och som också syntes under rättslösa-manifestationerna, som uppmärksammar hur sexualbrottsoffer behandlas av rättssystemet, är ett tecken på att vi just nu kanske lever i en tid där aktivism fått ett nytt liv. Det väcker hopp om en renässans för förändringsvilja och torde stärka oss i vår tilltro till kraften hos människor.

Min förhoppning är att vi fortsätter att förvalta vår förmåga att pröva våra tankar och ideal. Samtidigt bör önskan och hoppet om förändring sammansvetsa oss och stärka oss i vårt fortsatta arbete. Och det är med den kraften vi går vidare mot våra nästkommande 40 år.

*Anna Bergström,
ordförande Humanisterna*

På 40-årsdagen:

En hälsning från Humanisternas förste ordförande

Lagom till Humanisternas 40-årsjubileum skickade förbundets grundare och förste ordförande José Manuel Fernández Santana det här brevet från Spanien:

"Kära svenska humanister!"

Mitt namn är José Manuel Fernández Santana. Jag är född i Spanien och jag är svensk medborgare vilket jag uppskattar. Från att jag var sju år bodde jag i Argentina.

Jag anlände till Sverige 1976 och bad om asyl på grund av de hot jag fick under den argentinska katolska, militära diktaturen. Jag var då 31 år gammal och arbetade som professor vid National University of Buenos Aires. Det var inte första gången, redan vid 17-18 års ålder fick jag dödshot från en katolsk grupp, under befallning av präster.

Jag är ingen våldsam person, bara en intellektuell som tror på ordets kraft, på resonemang, på goda känslor, på yttrandefrihet, på mänsklig etik. Sverige tillät mig att uttrycka mina idéer och från 1977 etablerade jag personlig kontakt med Ingemar Hedenius.

År 1979, mellan den 1 och 30 september, organiserade jag vid Stockholms Universitet den första internationella litteraturutställningen för icke-troende - med stöd av Hedenius, nobelpristagaren Linus Pauling och företrädare för icke-troende från 21 länder.

Den 28 september 1979 börjar en ny era i den svenska humanistiska rörelsen. Den dagen grundade tio personer Human-etiska förbundet i Sverige, baserat på de idéer som Hedenius hjälpt mig formulera till ett

José Manuel Fernández Santana 1979

första utkast – grunden för en organisation som samlade icke-troende svenskar.

Per Anders Fogelström, Ingemar Hedenius, docent Ebba Lindberg, Norges human-etiska förbund, Anders Aspegren, Finlands fritänkares förbund, bland många andra, hjälpte till att ta de första stegen.

Det var den 'heroiska eran' för en svensk kulturrörelse, som utan pengar och med få medlemmar byggde vidare på de idéer som företrätts av Viktor Lennstrand, Svante Arrhenius, Anna Wicksell, Bengt Lidforss, Hjalmar Söderberg, Allen Vannérus, Hinke Berggren med flera.

Principer som inte får glömmas bort

Men vilka var grundidéerna som Ingemar Hedenius matade humaniströrelsen med 1979? Han hjälpte

mig personligen att skriva stadgarna och jag tror att det är värt att inte glömma dessa principer:

- arbeta för en inte bara formellt utan också sakligt, konfessionslös undervisning i skolan
- stimulera och främja ett vetenskapligt tänkande, en icke-religiös filosofi, en icke-religiös historieforskning, etc.
- medlemmarna av Human-etiska förbundet i Sverige menar att religionen fullkomligt har misslyckats med att skapa en fri mänsklig kultur och en genomtänkt etik.

Mina vänner, jag frågar er om vi ska offra dessa principer? Jag vill också påpeka att humanismen inte är en variant av kristendomen. De troendes plats är i de troendes organisationer och humanismen är deras respektfulla iakttagare, inte deras hem. Jag är humanist och ateist.

Humanismen är en kulturell rörelse, inte en religion utan kyrka. Naturen är för vacker för att underkasta sig Guds auktoritet.

Varje morgon öppnar jag mitt fönster och känner beundran för naturen och för dem som med kärlek och intelligens skyddar den. Och varje natt stänger jag mitt fönster och upprepar dessa vackra ord från en välkänd låt: 'Oh, what a wonderful world!'

Länge leve humanismen! Tack!"

DEBATT

Humanisterna behöver en mer muskulös religionskritik

Av MAGNUS TIMMERBY

Humanism är ett stort livsåskådningsparaply som i grunden handlar om att stötta och stärka människor. Under detta paraply ryms alltifrån försvar för mänskliga rättigheter, kritiskt tänkande och bildning till att erbjuda samhällsbärande funktioner såsom ceremonier och samtalspersoner samt att skapa plats för existentiell och etisk reflektion. Det är fantastiskt fint hur svenska Humanisterna utvecklas på alla dessa områden, med stor synlighet i debatten, livaktiga lokalavdelningar och ökat internationellt samarbete.

Också religionskritik har en given plats under paraplyet. Religionskritik kan vara vass eller mild. Den kan rikta sig till olika målgrupper. Och jag vill peka på två sorter: praktisk och principiell religionskritik.

Den praktiska religionskritiken vänder sig mot övergrepp som sker i religionens namn. Humanisterna driver detta mycket bra, med utmärkta debattartiklar. Men övergrepp och diskriminering begås även med sekulära motiv, så denna religionskritik är egentligen "bara" ett försvar för mänskliga rättigheter som de flesta kan hålla med om – även många religiösa.

Den andra sortens religionskritik – som jag personligen upplever att Humanisterna tappat på senare år – är den principiella. Den riktar sig inte mot religiösa uttryck utan fundamentalt mot religion som livsåskådning.

RELIGION KVÄSER VÅR MEDMÄNSKLIGHET

Jag formulerar den så här: Religion är i grunden skadlig eftersom den lär oss, och präglar oss från tidig ålder, att vi ska kväsa vår normala medmänsklighet och vår förmåga

till förnuftigt tänkande, och i stället lyda auktoriteter som påstår att de har direktkontakt med universums skapare eller liknande dårskap. Så korrupperar religionen våra medfödda goda instinkter, saboterar vår moraliska utveckling och vill förvägra oss en hoppfull tro på människans fantastiska möjligheter. Auktoritetstron gör att religiösa kan begå fruktansvärt inhumana handlingar och ändå känna sig rättfärdigade. Religionen förgiftar själva essensen i vår mänsklighet.

Även milda religioner har samma ruttna fundament. Jainismen lyfts till exempel ofta fram som en snäll religion som förespråkar icke-våld, men den är samtidigt full med vidskepelse och omänsklig moral. Ett av många kända fall: en helig man inbillade föräldrar att deras dotter var sjuk på grund av demoner som måste svältas ut. Dottern dog av näringsbrist. Den helige mannen svor sig fri.

Jag vill gå så långt som att kalla det ondska när en människa plågar en annan enbart utifrån sin övertygelse. (Detta förekommer även i sekulära ideologier med stark dogmatism.)

Resultatet, visar historien, blir ofta lidande i massiv skala. Men det behöver ju inte vara så. Vi människor kan klara av att frigöra oss från detta kunskapsfientliga och människofientliga och i stället odla den medmänsklighet och förnuft som redan finns i oss. Humanism, helt enkelt.

Den principiella religionskritiken, som går på religion som rotorsak och inte bara dess symtom, vilar på en stolt och stark tradition. Oräknliga humanister har formulerat den, från antiken genom renässansen och upplysningen till nutid: le-

dande filosofer och etiker, briljanta debattörer, författare, satiriker, konstnärer och aktivister. Vi känner väl till deras böcker och konst.

RELIGIONSKRITIKEN HAR FÖRSVAGATS

Tyvärr upplever jag att religionskritiken på senare år har försvagats hos delar av den globala humaniströrelsen och även hos Humanisterna. Vi är bra på sakliga, hövliga debattartiklar. Det är en viktig grund, men vi behöver också pricksäker satir, arg aktivism, ljudliga manifestationer. Vassast i dag är kanske de radikala feministerna i Femen, som med sin orädda kroppsskivism iscensätter skoningslös religionskritik mitt framför näsan på imamer och präster, på plats i moskéer, kyrkor, Vatikanen, och även mot sekulära ledare som de anser är fiender till jämställdhet.

Mitt tydligaste minne från World Humanist Congress i Oxford 2014 var en oväntad händelse under frågestunden efter Richard Dawkins tal. Efter att vi deltagare från 65 länder snällt hade lyssnat i två dagar på akademiskt präglade föreläsningar kliver den kända sekularisten Maryam Namazie upp på scen, håller upp en svart IS-flagga, river sönder den demonstrativt, och läser lusen av församlingen: Varför sitter ni här och jäser? Ni är tusen humanister, ni borde genast gå ut och demonstrera genom stan mot den ondska som är Islamiska staten, som mördar och förslavar medan vi sitter här!

Korrekthet, bordsskick och stoiskt lugn tar oss den första biten, men om vi vill bli en folkrörelse och inte bara insändarskribenter behöver vi också tala ur skägget och visa hur förbannade vi är på det religiösa vansinne som förstör liv varje dag.

Varför humaniströrelsen tappar den här bollen har olika orsaker, men en uppenbar pusselbit är ängslighet inför att kritisera islam. Svenska Humanisterna väjer inte för praktisk islamkritik, såsom att uppmärksamma enskilda skolor som bryter mot lagen, men principiell religionskritik riktad mot islam är mer sällsynt. (Det senaste jag minns är Patrik Lindenfors lågmälda men vassa debattinlägg "Därför behöver vi häda" i Humanisten nr 1/2015.)

KAN MAN JÄMFÖRA ISLAM MED NAZISM?

Jag prövar: Får man säga att islam är ondska? Får man jämföra islam med nazism? Får man säga att slöjan är systematiskt förtryck? När jag testat att säga sådant och resonera kring det brukar jag möta en vägg (eller ska vi säga ett lågt tak) av omedelbara ifrågasättanden. Jag får höra att mitt ordval är olämpligt, att jag ägnar mig åt "ensidig islamkritik", att min "analys är felaktig", att "frågan är komplex", att vi först måste ha orddefinitionsdebatt, med mera. Säkert kunde jag själv hantera det mycket bättre, men det blir ett rätt uppenbart positioneringsspel när alla möjliga sorters invändningar radas upp innan diskussionen ens startat.

Smaka på kontrasten: Humanisterna har i 40 år skoningslöst kritiserat kristendomen och framför allt Svenska kyrkan, ofta satiriskt och ibland rent tarvligt. Inte många har protesterat.

Till detta kan läggas den misslyckade #minhijab-kampanjen för några år sedan, då många drog slutsatsen att Humanisterna tog ställning för hijab, fast syftet var ett annat. Vilken som är vår verkliga ståndpunkt är tyvärr fortfarande oklart.

Om inte ens humaniströrelsen klarar av att framföra såväl legitim som elak islamkritik på samma villkor som annan religionskritik, vem ska då göra det? Vi lämnar fältet öppet för främlingsfientliga att sprida sina avhumaniserande konspirationsteorier som går på människor och inte deras idéer. Vi lämnar ex-muslimer i sticket när de attackeras av rasister och sviks av relativister. Överdriven ängslighet riskerar göra vår rörelse irrelevant.

Satir och små provokationer kan fungera utmärkt för att öppna debatt, och Humanisterna är den optimala arenan eftersom vi är kända för en orädd, öppen debatt och har vårt engagemang grundligt jordat i en global, antirasistisk människokärlek. Om någon tror annorlunda om våra motiv, ja då får vi väl helt kort påpeka att de har missförstått, som i alla andra frågor.

MILD ELLER KONFRONTATIV?

Låt mig redan nu bemöta två vanliga invändningar:

Måste religionskritik vara arg och kompromisslös? Lockar vi inte fler om vi är sympatiska och smidiga? Det här är en klassisk interndebatt som brukar kallas "accommodating or confrontative": mildra budskapet eller var konfrontativ och vass. Jag menar att båda strategierna behövs samtidigt, av ett mycket enkelt skäl: de når olika publik.

Men ska vi inte fokusera på vad vi är för i stället för vad vi är emot? Borde vi inte satsa på att konstruktivt bygga vår egen livsåskådning, i stället för att klaga på andra? Ja och nej. Humanismen står på egna ben och behöver inte jämföra sig med andra. Men om man är för något så är man samtidigt mot dess motsats,

det följer automatiskt, och ibland måste den kontrasten markeras med maximal ideologisk tydlighet.

Det behövs plats för religionskritik av alla smaker, från intellektuell och finkänslig till plump och arg. Det är också ett faktum att många medlemmar vill ha detta. En titt i våra diskussionsforum på Facebook eller i valfritt nummer av medlemstidningen visar att en majoritet av insändarna ägnar sig åt just religionskritik. Personligen tycker jag faktiskt det är för mycket (!) och jag brukar försöka bidra med inlägg om humanism och vår egen verksamhet i stället för att peka på alltför mycket religiösa dumheter.

Jag vill ge ett enkelt förslag för att lyfta fram angelägen religionskritik utan att det blir för mycket. I stället för att våra ledande företrädare ska behöva kämpa med det omöjliga uppdraget att bemöta dålig religionskritik i våra forum, låt oss i stället skapa särskild plats för den. En egen täppa i grönsakslandet. Låt säga att vi avsatte två sidor i medlemstidningen för religionsdebatt och lät den blomma ut där, medan resten av tidningen fokuserar på våra egna frågor. Eller, ett koncept vi nu börjar med i Humanisterna Syd varje fredag: "Veckans händelse" på Instagram och Facebook, en dag för tramsig och elak religionskritik, medan övriga sex veckodagar fokuserar på positiva, konstruktiva inlägg om humanism och vår egen verksamhet.

Svårare behöver det kanske inte vara att hitta en balans i samtalet och i vår kommunikation utåt.

Magnus Timmerby är ordförande i Humanisterna Syd och fd ledamot av förbundsstyrelsen.

Behöver vi en ny humanism?

Av STURE BOSTRÖM

Kampen om klimatkrisen pågår. Viljorna och åsikterna är många och spretiga i stort och smått. Lösningssförslagen pekar i kompassens alla riktningar. Insikten om vår prekära situation vilar naturligtvis på naturvetenskaplig grund, men är även i hög grad en humanistisk angelägenhet.

Vilka är vi egentligen och vart vill vi? Är vår kamp för utsläppsminskning meningsfull? Har sista tåget redan gått? Vad innebär det för demokratin, mänskliga rättigheter, jämlikhet och alla sociala och materiella fram-

steg vi gjort i vår generation om vi av nödvändighet tvingas snabbavveckla världens 85-procentiga beroende av fossila bränslen, och vårt nuvarande ekonomiska system kollapsar? Hur ska vi bemöta de 200 miljoner klimatflyktingar som FN förutspår till 2050? Och hur bemöter vi främlingsfientliga nationalisternas ökande politiska inflytande?

Detta är jobbiga och svåra frågor att besvara, inte minst idag då världen styrs av farliga män, förblindade i sin jakt på territorier och olja. Få, eller ingen, som på fullt allvar be-

traktar klimatfrågan tror att det kommer att gå bra.

På alla dessa frågor har naturvetenskapen givetvis inga svar, och därför behövs en ny humanism – en klimathumanism, som fokuserar mer på människans samverkan med och totala beroende av planetens hela ekosystem, och som tar större hänsyn till naturens, jordens och den mänskliga biologins närvaro i historien. Vår tidigare syn på naturen som någonting ”där ute”, avskilt från kulturen och människan, måste bytas ut. Klimathotet är ingen par-

tipolitisk ”fråga” bland andra för regeringskåbblande partier.

DET STORA EXISTENTIELLA HOTET

Klimatkrisen är allas vårt stora, existentiella, globala hot. Vi måste sluta med att placera denna kris i ett slags ”miljöreservat” och inse att den övergripande kommer att påverka hela vårt samhällsliv.

De utmaningar och förändringar som det nya klimatet ställer mänskligheten inför kräver även att människan lyckas skapa nya relationer mellan vetenskap, kultur, konst, religion, politik och ekonomi. Filosofer, konstnärer, geosystemvetare med flera måste omförhandla gränserna mellan det som vi fram till nu har kallat ”natur” och ”kultur”. Därför handlar ”miljöns humanism” också om möjligheter. Tanken på ”människans tidsålder” bär ju inte bara på ett hot utan också på ett löfte om mänsklighetens tankeutveckling och självförståelse.

En nyliberal politik har i vår tid ersatt mycket av välfärdsstatens fördelningstanke och nationella sammanhållning med principer om global konkurrens och avreglering. Gränser revs och krafter släpptes fria, vilket bidrog till ökat välstånd i hela världen, men något globalt ”vi” finns dock ännu inte. Denna tillväxtbaserade globalisering hade även en kostnadssida i form av en växande belastning på jordens ekosystem. Produktionen och konsumtionen växte snabbare än effektiviseringen. Den ”gröna” omställning som gavs hög prioritet i retoriken visade sig i praktiken premiera ökad rikedom för vissa. Miljöns kostnadssida tilläts växa ytterligare, allt för att lugna en opinion som kände sig sviken av

globaliseringens löften. Den Stora Accelerationen tilläts fortsätta allt snabbare. Bildning, kunskap och moral står inte högt i kurs.

Hur kan vi på ett värdigt, rättvist och ordnat sätt bryta denna Den Stora Accelerationens logik? Vad kan den sekulära humanismen bidra med? Det måste även vara en mänsklig rättighet att slippa delta i biosfärens utarmning – en process som ju också drabbar människan.

NUETS KONSTANTA TRYCK

Antropocen är berättelsen om hur vi tillät oss leva över våra tillgångar. Förr var kulturens tid snabb och naturens tid långsam. I denna antropocens tid är det tvärtom. Naturens tid är snabb och kulturens tyngd av hinder och friktion. Vi måste därför kunna lösgöra oss från vår upptagenhet av nuets konstanta tryck genom att hålla det förflutna levande, genom att läsa, tolka, vårda och omarbota vårt lager av minnen och att med en sekulär humanistisk grundsyn enas om alla svåra, men nödvändiga åtgärder.

Den sekulära människan tror inte på en högre makt i himlen eller på jorden, som tar hand om vår värld och skyddar oss mot ekosystemens sammanbrott. Vi måste själva ta ansvar för det vi gör, och det vi underlåter att göra. Den sekulära humanismen är samtidigt stolt över de moderna samhällenas stora insatser för att bekämpa epidemier, svält och krig, fattigdom och barndödighet, ojämlikhet, okunskap med mera. Dessa framsteg kan inte tillskrivas någon gudomlig beskyddare utan är en följd av att människan själv fördjupat sin kunskap och medkänsla.

MOD OCH ANSVAR

Succéförfattaren Yuval Noah Harari ger i sin mycket läsvärda bok ”21 tankar om det 21:a århundradet” en fin beskrivning av sex grundläggande värden som karaktäriserar den sekulära humanismens moralkod: sanning, medkänsla, jämlikhet, frihet, mod och ansvar. De sistnämnda två, mod och ansvar, gör att vi måste påta oss det fulla ansvaret för den nuvarande och framtida ekologiska förödelse vår fossilbaserade modernitet givit upphov till. Det krävs mod för att bekämpa fördomar och förtryckarregimer och att kanske även våga inse sin egen okunnighet och ge sig ut i det okända. Genom mod och ansvar kan mänskligheten förhoppningsvis överleva de fossila bränslenas civilisation.

Vilket kan den sekulära humanismens bidrag vara till detta ansvars-tagande? Detta är min fråga.

Problemet är inte i första hand okunniga, tafatta politiker eller giriga företagsledare. Problemet är inte heller folkopinionen. Problemet är problemet i sig. Det är för stort och komplext och oss övermäktigt. Olika människor vill olika saker, men ingen tycks ha några verkliga svar. Problemet är att det är vi som är problemet. Kanske är vi dömda. Klimathumanismen kräver dock att vi gör vad vi kan, så att det i framtiden kan visa sig att det spelade roll vad vi människor gjorde.

Humanismen borde ta åt sig berättelsen om antropocen. Det är bara människan som kan besinna sig.

Sture Boström är humanist och naturvetare, bosatt i Uddevalla.

Kjell Ericson har reagerat på Lars Grafs artikel
 "Ateismen, agnosticisken och annan tro" i Humanisten nr 3/2019.

Gud är ett övernaturligt fenomen och ateismen därför inte någon tro

Av KJELL ERICSON

Lars Graf försöker i förra numret av Humanisten pådyvla mig en "arvsynd". Redan rubrikens "... och annan tro" hejdade min vidare läsning.

Graf hävdar att det inte är en livsåskådning att bara förneka existensen av gudomar, men om han tänker efter förnekar en ateist "en lika bred och mångfasetterad tro som om jag sagt mig ha en gudstro". Denna breda och mångfasetterade tro består i huvudsak av:

- 1) Vilja, avsikt, syfte, ändamål saknas i världens tillkomst.
- 2) Människan står fri från att underkasta sig en obefintlig, utomvärldslig vilja.
- 3) Människan har ett ändligt, jordiskt liv, inget utöver det, och
- 4) Samvetet/moralen har vuxit fram hos människan.

Jag hävdar att ateism inte är någon tro. Den är möjligen en icke-tro,

men framför allt endast ett filosofiskt ställningstagande i en enda fråga: Finns Gud?

Nej, svarar jag! Och därav följer inte att jag har en tro gemensam med alla andra som tar avstånd från det påhittade begreppet.

Det är möjligt att "alla" ateister tror på trossatserna 1-4, men det är inte en följd av vårt filosofiska ställningstagande. Det är som biolog, filosof, humanist eller logiskt tänkande individ som jag kommer fram till att något sådant som en skapare med avsikt naturligtvis inte existerar.

Charles Darwin har förklarat den naturliga utvecklingen från livets början. Inte hur eller varför det uppstod – det återstår att upptäcka. I vetenskapens huvudfåra upptäcker man förekomster, samband, existenser och så vidare. Det åligger den som påstår att gudar existerar att också göra det troligt. Eftersom så-

dana bevis inte har kunnat presenteras och världen ser ut som den gör, inklusive alla konkurrerande gudar, talar en öronbedövande sannolikhet för att något sådant som en skapande gud är och förblir ett övernaturligt fenomen. Det visar sig möjligen för enskilda individers inre.

Att överhuvud taget kalla sig ateist är att upphöja ett påhittat fenomen till en dignitet som detta inte förtjänar. Därför kallar jag mig inte heller ateist av det skälet att det inget finns att ta ställning till förutom alla de mänskliga spekulationerna och alla fantasifulla skapelsesagor. Jag vägrar att sänka mig till nivån att definiera min livsåskådning i relation till ett vakuum, en tom gottepåse (pastor Jansson), en fantasi.

Kjell Ericson är tidigare redaktör för HumanistInfo, styrelsemedlem, ordförande i Väst, kursledare på Sommarveckan och skolinformatör.

Odemokratiska Jehovas vittnen får statsbidrag

Av ULF GUSTAFSSON

Regeringen beviljade i oktober, efter tolv års förhållande, Jehovas vittnen statsbidrag som trossamfund. Det innebär att ännu ett odemokratiskt trossamfund ges statligt stöd.

I lagen om stöd till trossamfund står det att "statsbidrag får lämnas endast till ett trossamfund som bidrar till att upprätthålla och stärka de grundläggande värderingar som samhället vilar på". Kriteriet verkar vara ganska enkelt att utvärdera: Inga pengar till samfund som konsekvent diskriminerar eller uppmanar till diskriminering, inga bidrag till homofoba, misogyna eller odemokratiska samfund. Men i prakti-

ken verkar det i stället vara en förutsättning att samfund har åsikter i konflikt med samhällets grundläggande värderingar för att få statligt stöd i Sverige.

Jehovas vittnen visar på sina sammankomster filmer som uppmanar till homofobi för barn, de lär ut att kvinnor ska lyda sina män, och uppmanar dessutom sina medlemmar att inte delta i demokratiska val. Läger man till detta att de har ett internt förbud mot blodtransfusioner, som upprepade gånger försatt både barn och vuxna i livsfara, blir bilden glasklar. Detta är ett samfund som agerar på tvärs mot kriteriet som

finns uppställt i lagen. Hur kan denna sekt få statliga anslag?

Uppenbarligen är nuvarande lag tandlös och det är bedrövligt att regeringen efter årtal av motstånd nu gett Jehovas vittnen statsstöd. Det har funnits gott om tid att skärpa regelverket. Det är också bedrövligt att inte regeringen visar något intresse för att justera regelverket så att även sekulära livsåskådningssamfund, såsom Humanisterna, likabehandlas av staten. Vi är förmodligen för demokratiska då vi inte underordnar oss gudars makt.

Ulf Gustafsson är förbundssekreterare i Humanisterna.

Skarpt läge, november 2019

Av ERIK GRÖNROS

Malmö, Libanon, Irak och Hongkong.

I Malmö har vi sett hur en i våra ögon asocial kultur har skapats. Varför? Svensk godtrogenhet, det ordnar sig nog? Det som vi inte i tid såg var hur grunden för en social, västerländsk kultur trycktes ner i vissa bostadsområden. Den grund som försvann var den som bygger på upplysningstidens idéer, grundpelaren från den franska revolutionen. Eller snarare de idéer som ledde fram till den franska revolutionen.

Verkar det långsökt? Här kommer invandringen och de dåliga skolresultaten in. En god social kultur byggs inte upp av sig själv. SFI räcker inte. Här kommer också multikulturalismen in. En är så god som en ann! Tyvärr är det inte så enkelt. Vi har fått kämpa väldigt hårt för att få bort vissa kulturelement i vår värld. Den kampen borde vi ha tydliggjort för alla invandrare och den borde ha varit en viktig del i skolundervisningen.

Det man alltför lite talade om var hur viktig den sociala kompetensen

är när man söker jobb eller vill skaffa sig nya vänner, det vill säga viljan och förmågan att umgås med andra. Här kommer ofta religionen in med klädkoder och umgängesregler, särskilt mellan män och kvinnor. Kulturkrockar och osäkerhet är ingen bra grund när ett samhälle ska byggas upp.

En bov som såg och tog chansen i det kaos som här uppstod var narkotikan. Återigen ser vi här en godtrogenhet och en rädsla för att tala om att all narkotika, inklusive alkohol och tobak, skadar kropp och själ. "Var och en får ta sitt eget ansvar och skylla sig själv." Fel! Vi glömmer bort påverkan på andra och de ökade allmänna kostnader som (miss)bruket medför.

I Libanon, Irak och Hongkong har vi en helt annan situation. Här har man tröttnat på den makt som religion och makthavare har skapat över den enskilda människan. Upplysningens idéer har börjat komma till dessa länder. Blir Irak det första landet i Mellanöstern att genomföra "en fransk revolution"?

Till sist några ord om Kina apropå Hongkong och kontroversen med vår kulturminister. Man kommer här inte ifrån konfucianismen, som skapades för cirka 2 500 år sedan. Konfucius, en kringresande filosof, betonade vikten av familjen och att ett rike måste styras hierarkiskt med en kejsare som den viktigaste personen. Att lyda överordnade var viktigt. Det är en filosofi som varmt omhuldas av dagens kinesiska ledare. I samband med att svenska PEN-klubben delade ut ett pris till en i Kina fängslad svenskkinesisk författare och bokförläggare varnade Kinas ambassadör i Stockholm för de följder det kunde få för förhållandet mellan länderna med orden "gott skall belönas med gott, men ont med ont". Ett uttalande som visar på en kulturkrock.

Ska man "vända andra kinden till"? Alltså komma med ett vänligt svar? Ja, om man vill bjuda in till en dialog.

Erik Grönros är pensionerad elektroingenjör.

Det mångkulturella samhället – hur ser kritiken ut?

Av LARS GRAF

Det mångkulturella samhället får av och till kritik. Men vad betyder mångkulturell? Och på vilka grunder kritiserar man? I lexikon finner jag inget svar på den första frågan. Och hur kan man besvara den andra? Mina försök till svar på de två frågorna följer nedan.

Ett mångkulturellt samhälle betyder enligt min erfarenhet av ordet mångkulturell, för det första ett samhälle med många kulturer, inte bara sedan gammalt kända kulturer, världsåskådningar, religioner, traditioner och politiska riktningar, utan också blandningar och nyskapelser av trosföreställningar och politiska idéer. Dessa brukar alla, gamla som nya, i detta sammanhang kallas "olika kulturer". För det andra avgör alla i ett sådant samhälle själva vart de religiöst och politiskt vill/inte vill höra eller om de inte vill höra hemma någonstans.

Av kritiker av mångkulturen (i fortsättningen utelämnar jag politiska idéer) ser jag två typer.

KRITIK/KRITIKER AV TYP 1

Dessa ogillar mångkulturen och föredrar det enkulturellt kristna samhälle vi haft i tusen år, men inte längre riktigt har. Tidigare gällde asatron enkulturellt. Kritiker av Typ 1 vill ha tillbaka ett samhälle som i trosavseende liknar det som fanns efter de stora religionskrigen, då fursten bestämde vilken religion som var den enda i respektive land. Kritik av Typ 1 delar jag upp i A, B och C, från måttlig kritik till allt starkare rasistisk kritik.

Kritik A: I nya kulturer i Sverige finns åsikten att man måste använda tvång/förtryck av egna medlemmar för att få dessa att uppföra sig som kulturen anser rätt. Den åsikten får

till följd att ungdomar hedersförtrycks (rentav hedersmördas), måste bli kvar i egna religionen, umgås bara med egna könet och gifta sig med någon de vuxna bestämmer. Homosexualitet är tabu. Flickor är särskilt hårt hållna. Efter puberteten måste de övervakas. Man könsstympar dem för att dämpa ett växande intresse för sex. De kläs i pösiga kläder och slöja för att inte attrahera män. Rör sig en flicka västerländskt klädd fritt är det hennes fel om hon blir våldtagen eller än värre blir förälskad i någon för familjen okänd ung man hon träffat i vänkretsen och vill umgås med. (Sådant förtryck finns i Sverige men i få grupper hos få personer.)

I ett enkulturellt, kristet Sverige funnes inte detta förtryck. (Den kristna kulturen anses med någon överdrift ha lämnat förtrycket. Men den var tidigare en av världens mest förtryckande kulturer mot alla, och särskilt mot kvinnor och mot urbefolkningar.)

OREALISTISK OCH RASISTISK KRITIK

Kritik B: Ett mångkulturellt Sverige (med personer med främmande utseenden, utländskt modersmål, osvenska kläder och trosuppfattningar) skapar splittring och hemlöshet. Samhället slits isär. Dessa främlingar hör inte hemma här liksom heller inte hbtq-personer i prideparader med regnbågsflaggor. Vilken känsla av hemmahörighet vi skulle återfå om alla i Sverige vore kristna som vi, klädda som vi, uppförde sig och tänkte som vi, firade samma högtider som vi, gillade bara vacker konst som vi, hade ljus hy som vi, hade svenskt modersmål som vi och uppförde sig som normala män och kvinnor. Vilken glädje om allt vore som förr, om alla talade bra svenska

i vården. Flyktingar är därtill dyra för samhället och begår brott oftare än vi. (Utan utsikter till arbete är det lätt att hamna snett.) De behandlas av myndigheterna alltid bättre än vi. (Ett rent missförstånd.) Antalet främlingar i Sverige måste ner drastiskt.

Kritik C: Drivs inflödet av nya människogrupper och kulturer så långt som i Sverige, kommer den nordiska människotypen och kulturen att försvinna i vårt land. Raskriget blir oundvikligt.

Kritiken i B och C är orealistisk och rasistisk. Den uttrycks hos de extrema nationalisterna, bland annat i Sverigedemokraterna. Men kritiken i A stämmer delvis. I världen finns otrevligheter i rättssystem och traditioner. Något av detta har hamnat i Sverige med nykomna kulturer.

Hur löser man det? Bör Sverige åter bli enkulturellt som kritiker av Typ 1 menar? Förr var Sverige enkulturellt. Men ändå aldrig helt så. Människor har alltid rört sig över gränserna, i dag mer än någonsin. Det gör enkulturen svår. Lösningen bör vara en annan, den att staten tar kontrollen. Den ska ha juridiken om hand. Kräver någon kultur inflytande i svensk rättskipning, ska det avvisas. Därtill måste kulturer kollas upp och det inhumana mönstras ut.

ETT ENKULTURELLT SAMHÄLLE ÄR OMÖJLIGT

Kritiker av Typ1 tycks tro att det går att göra Sverige i stort sett enkulturellt kristet. Men 10% av befolkningen, kanske fler, måste då utvisas eller tvingas bli kristna i hårda omskolningsläger (liknande Kinas läger för muslimska uigurer). Också det en sorts rasism. Samhällen med

olika kulturer har dessutom visat sig vara de enda möjliga. Människor och kulturer kan inte i längden stängas ute. Taggtråd och murar blir till sist omöjliga att upprätthålla. Och om/när de stora mängderna desperata klimatflyktingar börjar komma på allvar raseras murarna snabbt.

De som anser att religiöst förtryck skulle försvinna om Sverige blev enkulturellt kristet tar fel. Det skulle bli nödvändigt att göra sig av med inte bara nyare trosformer utan också kristendomen, där otrevligt förtryck trots allt dyker upp. Sverige skulle då behöva göras till ett enkulturellt ateistiskt land. Men ateismen är ingen garanti mot förtryck. Det inser man om man minns Sovjetunionen.

Sverige skulle inte fungera utan våra invandrare och flyktingar. Utan dem funnes här alltför många äldre och alltför få i aktiva åldrar. Sverige fungerar väl med öppnare gränser, i motsats till exempel till Ungern med stängda. Men integrationen har skötts och sköts dåligt menar vissa. Fel! Den har varit om inte perfekt så mycket framgångsrik. Tidigare komna främlingar har integrerats väl. Senare komna kommer också de att bli välintegrerade. Men detta tar sin tid.

SVERIGE EN FRISTAD

Vilken inkräkt syn på tillvaron vi skulle få om vi aldrig i vänkretsen träffade på främlingars sätt att se och tänka. Så vidgande och berikande det är för sinnet att möta människor som har andra (ibland intressanta, ibland svåra) erfarenheter, annan geografisk och kulturell bakgrund, annan hudfärg, annat modersmål än vi som är svenskar sedan generationer. Sådana positiva upplevelser kallar SD splittring och

hemlöshet och känner motvilja mot.

Sverige har all heder av att ha ställt upp och gett en fristad till många flyktingar och i allt högre grad så, när allt färre andra länder gjorde det. Sveriges insats fick länge beröm. I dag har opinionerna svängt. Sverige utsätts för extremnationalistisk kritik också från grannar för sin oförmåga att stoppa flyktinginflödet, som enligt kritiken gjort Sverige till ett samhälle i förfall.

Det finns ett allvarligt missförstånd här. Frågorna vi i EU sk ställa oss är inte: Kommer flyktingarna att kosta? Blir det några problem med dem? Kommer de att påverka vårt framtida biologiska arv och vår kultur? Här är svaren självklart "Ja".

Men det är fel frågor. Frågan vi bör ställa oss är: Kan vi hjälpa dem i deras hotfulla situation? Är svaret "Ja", då gör vi det.

KRITIK/KRITIKER AV TYP 2

Kritiker av Typ 2 tror inte på enkulturen. De ser positivt på att människor från olika kulturer lever ihop, men de tar ändå avstånd från det mångkulturella samhället, som i deras tolkning av ordet mångkulturell innebär inskränkt frihet för människor och frihet bara för religioner att tvinga medlemmarna att bli kvar i den kultur de fötts in i och att tro, tänka och handla så som den kulturen anser att de måste, även om det kan ge tragiska liv för dem här och nu.

Men måste man inte acceptera sådant förtryck om man på allvar vill uppleva andra kulturer? Svar: "Nej!" Det finns inget nödvändigt med att utsätta någon för det förtryck jag gett exempel på. Svensk lag och FN:s konventioner om människorätten är överordnade religioners

rätt och vägledande för det som ska tillåtas och förbjudas bland religioners dogmer.

Vilket samhälle vill kritiker av Typ 2 ha? Jag menar att det ändå är mångkultur de vill ha. Men de misstror det som ordet mångkulturell enligt dem innebär. Om man förlänger trossatsen "jag tror på det mångkulturella samhället" med tillägget "med mänskliga rättigheter enligt svensk lag och FN:s konventioner", borde icke-kritiker och kritiker av Typ 2 kunna enas. En komplikation är att om någon säger "jag tror inte på mångkulturen", kan man av det inte avgöra om det är fråga om den enkulturella, rasistiska kritiken av Typ 1 eller den rumsrena av Typ 2. Det krävs mer koll för att avgöra det.

UTAN MÅNGKULTUR INGET ANSTÄNDIGT SAMHÄLLE

Ett mångkulturellt samhälle är ett samhälle där gamla religioner och nyskapelser av trosformer får finnas. Alla avgör själva vad de vill och inte vill höra. På alla kulturriktningar ställs det oftergivliga kravet att inte utsätta sina medlemmar för tvång och förtryck. Medlemmarna måste få fatta och ta ansvar för alla för dem viktiga beslut.

Ett enkulturellt samhälle är omöjligt att få till. Utvisningar eller trostvang och omskolningsläger krävs för detta, och trots det kommer man att misslyckas med den uppgiften.

Utan mångkulturen med mänskliga rättigheter enligt humana lagar och FN:s konventioner funnes inget anständigt samhälle.

Lars Graf är pensionerad språklärare.

Svårt att konvertera från islam till ateism

Av INGEMAR OLSSON

Ett gift par, som jag känner, har flytt från politiskt och religiöst förtryck i sitt hemland och sökt skydd i Sverige, men fått avslag på sin asylansökan.

Båda tar öppet avstånd från sitt hemlands regim och har visat det under många år i medier och i offentliga demonstrationer. Senast demonstrerade de när Sverige tog emot Irans utrikesminister Javad Zarif med öppna armar (!).

Att öppet protestera mot islamisk politik och religion är livsfarligt. Jag har därför bett paret formulera sina

trosbekännelser, som nu skickats till Migrationsverket.

Svenska myndigheter ifrågasätter alltid den som tar avstånd från islam. Det kallas i Sverige 'islamofobi' och jag antar att paret nu kommer att kallas till förhör om sina trosuppfattningar. De har ju "konverterat" från islam – hon till kristen tro och han till ateism. Jag har tidigare hjälpt konvertiter som grillats av Migrationsverket angående bibelcitat och kunskap om påvar, kyrkor och samfund.

Nu gäller det att lära ut citat av

Marx, Hedenius och Dawkins för att maken ska kunna försvara sin nya tro. Han har fått min bok "Jesus är väl ingen religion" och hämtar argument för sin ateism, som jag hoppas att Migrationsverket kommer att godta.

Både jag och mina vänner vet att deras hemland utdömer dödsstraff för den som lämnar islam. Där är ju religionen politik – och politiken religion. Vi hoppas att Migrationsverket också ska förstå det.

Ingemar Olsson är artist, låtskrivare och författare.

Ur bilaga med trosbekännelse:

I det material som lämnats in till Migrationsverket finns följande trosbekännelser med:

"Jag, NN, född xxxx-xx-xx bekänner att jag är kristen. Jag tror på Jesus och är säker på att jag är älskad av Gud, precis som jag är. Jag tar totalt avstånd från islam, som jag anser är en omänsklig, kvinnofientlig och förtryckande religion. Jag kommer aldrig att underkasta mig den religionens regler och vill inte uppföstra mina barn att göra det heller."

"Jag, XX, född xxxx-xx-xx bekänner att jag är ateist. Jag respekterar min frus tro på Jesus, men bekänner mig själv inte till någon religion. Jag tar totalt avstånd från islam, som jag anser är en omänsklig, kvinnofientlig och förtryckande religion. Jag kommer aldrig att underkasta mig den religionens regler, kommer aldrig kräva det av min fru och vill inte uppföstra våra barn att göra det heller."

Detta intygas på heder och samvete och namnteckningarna bevitnas av Ingemar Olsson.

Humanisternas donatorer förändrar samhället

Av **SVEN OLOF ANDERSSON**

I tolv år har medlemmar från Humanisterna stöttat exkluderade kvinnor och barn i Marocko. Ett litet facit på vad hjälpen gett för resultat:

- Hundratals kvinnor och barn räddade
- Ännu fler har fått nationell identitet

- Samarbete med sociala myndigheter
- Nya lokaler från kommunen
- Publik stödgalas med kända artister

Att rädda hälsa och liv på kvinnor och barn har skapat ringar på vattnet. Medierna får allt mer upp ögonen för räddningsarbetet. Det

skapar positiv opinion för kvinnornas situation. Målet är att skapa en nationell organisation och ge hjälp och humanitär rätt till alla ensamstående mödrar i hela landet.

ARTISTGALA TOG STÄLLNING

En stödgalas i november tog öppet ställning med välkända artister. Några pengar över till Ahddane blev det inte, men däremot en stor na-

tionell och opinionsbildande publicitet. Samt utrustning och möbler till det nya kvinnohuset, från nya sponsorföretag.

Utan donationerna från svenska humanister hade det inte gått att komma så här långt. Det poängterar Mme Mahjouba Edbouche. Hon har grundat Oum El Banine och Ahddane, kvinnohus och daghem i de båda grannkommunerna Agadir och Dcheira, samt hjälpt barnhemmet Taraounaou att komma i gång.

Nyligen var hon med och tog första spadtaget för ett socialt utbildningscenter i Dcheira, vilket ska drivas av Ahddane. Kommunen håller med tomt och byggnation. Oum El Banine flyttar till nytt daghem som kommunen upplåter. Taraounaou har också fått nya lokaler av kommunen. Nationell identitet (läs folkbokföring) för alla

kvinnor och barn, är ett viktigt mål som även kommunerna stöder. Det är ett hårt och tidsödande juridiskt arbete, som hjälper de drabbade till samhälleliga rättigheter.

BEROENDE AV DONATORER

För tio år sedan hade det mesta av det här varit otänkbart. Socialt arbete ligger traditionellt på ideella aktörer och bygger på ett system av allmosor. Det finns få eller inga offentliga bidrag som täcker driften för hjälporganisationer. De är i stället helt beroende av omvärldens välvilja. Donatorer från Sverige, Tyskland och Frankrike är de största bidragsgivarna. Givetvis kan det finnas en avlägsen framtid där samhället bekostar social välfärd för alla, men den bedöms av alla kännare ligga mycket långt bort.

Så ni behövs, alla varmhjärtade donatorer! Sluta inte stödja den fantastiska verksamhet ni varit med

om att bygga upp. Dagligen räddas hälsa och liv på mödrar och barn i nöd. Stor tack till alla donatorer genom åren. Och särskilt tack till alla månadsgivare, som skapar en förutsägbar ekonomi.

Förutom hjälpen till Marocko går en del av donationerna till några svenska hjälporganisationer. Det sociala arbetet inom GAPF (Glöm aldrig Pela och Fadime) och VHEK (Varken hora eller kuvad) räddar hälsa och liv på många ungdomar i Sverige. I Uganda förhandlar HumanistHjälpen med två helt nya hjälpomål: Pearl Vocational College, en sekulär-humanistisk yrkesskola för unga mödrar, och SMUG, Sexual Minorities Uganda, en människorättsorganisation för hbtq-frågor.

Sven Olof Andersson är ordförande för HumanistHjälpen.

**Ditt STÖD behövs!
Stöd Julinsamlingen!**

Mot hedersförtryck För mänskliga rättigheter

DITT STÖD GÅR TILL

Marocko: Hedersutsatta mödrar och barn.

Oum El Banine och Ahddane, kvinnohus och daghem, samt barnhemmet Tarouanou.

Uganda NYHET: Humanistisk yrkesskola för unga mödrar, stöd till HBTQ-nätverk.

Pearl Vocational Training College samt SMUG (Sexual Minorities Uganda)

Sverige: Hedersutsatta ungdomar.

Bland annat till GAPF (Glöm Aldrig Pela och Fadime) och VHEK (Varken Hora Eller Kuvad).

Hela världen: Akut hjälp och opinionsbildning.

Bland annat efter upprop från International Humanist and Ethical Union (IHEU).

HumanistHjälpen började som en medlemsinsamling inom Humanisterna, omvärlden räknar med vårt stöd!

PlusGiro 90 02 79-1
Bankgiro 900-2791

90 02 791

Från lokalavdelningarna

Humanisterna Väst

Lokalavdelning Väst har 900 medlemmar utmed 35 mil kust och 20 mil in i landet. För många är det alltför långt till månadsmötena i Göteborg. Därför har Väst beslutat att engagera medlemmar genom lokala träffar.

Beslutet togs efter ett besök i Uddevalla, där Sture Boström som lokal medlem sedan länge drivit studiecirklar. Dessutom skapar han opinion i medierna, genom insändare och debattinlägg. I dag finns 23 medlemmar i Uddevalla. I grannstaden Trollhättan, med betydligt fler invånare, finns 14 medlemmar.

- Stures lokala insatser har gjort skillnad, säger Väst ordförande Jan Sjö. Vi är mycket tacksamma för hans insatser. Och vi vill ge flera medlemmar chansen att bli lokalt aktiva. Målet är att besöka alla större städer i vårt område.

Möte i Varberg

I juni kallades medlemmar i Varberg/Falkenberg till en lokal träff, runt ett bord på en lugn restaurang. Av 22 inbjudna kom åtta, plus två styrelsemedlemmar från Väst. De flesta kände inte varandra. Information gavs om månadsmöten, lokal konfirmation, arbetsgrupper, officiant-kursen, 40-årsjubileet med mera.

Två medlemmar, varav en med vigselrätt, blev intresserade av att vara officianter. En annan beskrev hur han jobbat som volontär i USA, som stödperson för sökande medmänniskor på recoveringfromreligion.org. Någon ville gärna hålla i en studiecirkel. Två medlemmar erbjöd hjälp inför jubileet. Alla var nöjda med träffen och bytte mailadresser.

Möte i Halmstad

I början av december ordnades en liknande träff i Halmstad. Några kände

varandra sedan tidigare, de flesta inte. Efter central och lokal information var ordet fritt. Humanisternas fallenhet för religionskritik diskuterades, man önskade hellre fler praktiska exempel som talar för sekulär humanism. Som alternativet vid riksdagens öppnande, officiantverksamhet och humanitärt arbete.

Kompetensnivån runt bordet var speciell; gynekolog, psykolog, sjukhuschef, mikrobiolog, palliativ sköterska... Diskussionen hamnade naturligt mellan liv och död och vilken roll den sekulära humanismen har och kan få i allt däremellan. Intresse för officiantskap fanns, liksom erfarenhet av studiecirklar. Delta-garna fick nu mailkontakt med varandra och en fortsättning i Halmstad verkar mycket trolig.

Sven Olof Andersson

Några Halmstadsmedlemmar vid den trivsamma första lokala träffen.

Från vänster Bengt G Karlsson, Göran Vestergren, Katarina Hellgren, Torvald Ripa, Sven Olof Andersson (Västs styrelse), Lars Lindström (längst fram).

Från lokalavdelningarna

Humanisterna Gotland

Föreläsningsprogrammet för vårens föreläsningar i Almedalsbiblioteket är klart redan nu. Så här ser det ut:

Onsdagen 29 januari kl 18.30-20.00

Jonas Niklasson:

"Flyktingar och främlingar - vad har vi lärt oss?"

Medarrangörer:

Humanisterna Gotland, Folkuniversitetet, Almedalsbiblioteket, Rädda Barnen

Onsdagen 26 februari kl 18.30-20.00

Jerker Nilsson:

"Skall religiösa friskolor få statligt stöd?"

Medarrangörer: *Humanisterna Gotland, Folkuniversitetet, Almedalsbiblioteket, Rädda Barnen*

Onsdagen den 18 mars kl 18.30

Li Greback från Trots kvinnor:

"Barn i familjer där våld förekommer"

Medarrangörer: *Humanisterna Gotland, Folkuniversitetet, Almedalsbiblioteket, Rädda Barnen*

Onsdagen 25 mars kl 18.30-20.00

Göran Lambertz:

"Kan vi straffbelägga frivillig dödshjälp när allt hopp är ute?"

Medarrangörer: *Humanisterna Gotland, Folkuniversitetet, Almedalsbiblioteket*

Onsdagen 29 april kl 18.30-20.00

Mikael Mellqvist:

"Hur helig är den fria konkurrensen?"

Medarrangörer: *Humanisterna Gotland, Folkuniversitetet, Almedalsbiblioteket*

Onsdagen 13 maj kl 19.00-20.30

Amin Gohari & Fatima Moradi:

"Muslim och humanist – går det ihop?"

Medarrangörer: *Humanisterna Gotland, Folkuniversitetet, Almedalsbiblioteket*

Missa inte kalendariet på vår hemsida. Där finns alla arrangemang både på riksnivå och i de lokala avdelningarnas program.

Etiska riktlinjer

Humanistiska ideal och värderingar ska genomsyra förbundet Humanisternas verksamhet, både den externa och den interna. Vi ska som humanister vara goda förebilder och själva leva upp till de krav vi ställer på andra: att respektera människovärdet, demokratin och individens frihet.

Humanister ska bemöta sig om att visa lyhördhet och lyssna på andra. Osakliga påhopp ska alltid undvikas. Vi ska bemöta varandra och andra på ett respektfullt, sakligt och korrekt sätt. Vi välkomnar kritisk granskning av våra åsikter, och förbehåller oss rätten att analysera och avge kritiska synpunkter på andras.

Alla medlemmar i Humanisterna ska känna sig välkomna att efter intresse och förmåga delta i och bidra till verksamheten. Alla medlemmar i förbundet Humanisterna är medlemmar i någon av förbundets lokalavdelningar. Lokalavdelningarnas styrelser har ett särskilt ansvar för att medlemmarna har möjlighet till delaktighet i verksamheten.

Medlemmarna ska särskilt ges möjligheter att påverka principiellt viktiga beslut i förbundet. En god förankring är en förutsättning för att få ut maximalt av våra gemensamma resurser, ekonomiska och personella, och för att få spridning av våra idéer.

Humanisternas interna arbete ska bedrivas i demokratisk anda. Det innebär att vi i vår verksamhet ska visa öppenhet och vara transparenta. Det är viktigt att internt ge löpande information om beslut och planer. Rutiner ska finnas för spridning av information om viktiga beslut i organisationen, t ex efter kongresser, årsmöten och styrelsemöten.

Den som i sin roll inom Humanisterna får tillgång till känslig information måste vara försiktig och inte sprida denna vidare till obehöriga.

Förtroendevalda och andra med uppdrag ska ha mandat och ansvar att styra över sina aktiviteter. De ska dock följa gemensamt fattade beslut, eventuella direktiv och granskas i efterhand.

Ömsesidig respekt mellan olika delar av förbundet är nödvändig för ett gott samarbetsklimat. Förbundsstyrelsen har ett särskilt ansvar för att skapa ett sådant klimat. Frågor och kritik ska alltid välkomnas – det ska vara "högt i tak" i organisationen.

I alla organisationer kan det uppstå kontroverser, även i förbundet Humanisterna. Ingen ska dömas ohörd. Kontroverser bör så långt möjligt lösas på lokal nivå. Om det inte är möjligt ligger ansvaret på förbundsstyrelsen och ytterst på kongressen.

Valberedningen utser en förtroendemedlem till vilken enskilda medlemmar ska kunna vända sig om han eller hon av olika skäl inte vill ta upp en känslig fråga med någon i förbundsstyrelsen eller lokalavdelningens styrelse.